

Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry

Natura 2000

P R A H A
2015
©

Na základě vyjádření orgánů ochrany přírody a krajiny v rámci oznámení koncepce dospěl příslušný úřad k závěru, že provádění Plánu pro zvládání povodňových rizik může mít významný negativní vliv na celistvost a integritu lokalit soustavy Natura 2000 (viz Závěr zjišťovacího řízení ze dne 27. února 2015).

Stanoviska orgánů ochrany přírody podle § 45i odst. 1., zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (vyjádření z hlediska možného ovlivnění soustavy lokalit Natura 2000) jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 3 Vyjádření orgánů ochrany přírody a krajiny k soustavě lokalit Natura 2000

Orgán ochrany přírody	může ovlivnit (ANO)/ nemůže ovlivnit (NE)
Ministerstvo	
540 Odbor výkonu státní správy V	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
570 Odbor výkonu státní správy VIII	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
580 Odbor výkonu státní správy IX	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
CHKO	
Správa CHKO Beskydy	K 5.12.2014 vyjádření nedoručeno
Správa CHKO Broumovsko	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
Správa CHKO Jeseníky	ANO
Správa CHKO Jizerské hory	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
Správa CHKO Labské pískovce	ANO
Správa CHKO Lužické hory	ANO
Správa CHKO Poodří	Z důvodů neúplnosti koncepce se nevyjádřili
Krajské úřady	
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	ANO
Krajský úřad Ústeckého kraje	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
Krajský úřad Moravskoslezského kraje	ANO
Krajský úřad Libereckého kraje	ANO
Krajský úřad Olomouckého kraje	K 15.12.2014 vyjádření nedoručeno
Vojenské újezdy	
Újezdní úřad vojenského újezdu Libavá	NE

Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry (dále též jen „PpZPR Odry“) stanovuje pro oblasti s významným povodňovým rizikem následující cíle:

- zabránění vzniku nového rizika a snížení rozsahu ploch v nepříjemném riziku;
- snížení míry povodňového nebezpečí;
- zvýšení připravenosti obyvatel a odolnosti staveb, objektů infrastruktury, hospodářských a jiných aktivit vůči negativním účinkům povodní.

Proces plánování v oblasti vod probíhá na základě Rámcové směrnice o vodách č. 2000/60/ES. Plány pro zvládání povodňových rizik jsou zpracovávány nově. Dle schváleného časového plánu musí být spolu s plány povodí, které jsou přezkoumány a aktualizovány, schváleny v termínu do 22. prosince 2015.

Základní obsah PpZPR Odry je upraven v příloze vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik.

PpZPR Odry stejně jako ostatní národní plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik je podkladem pro výkon veřejné správy, zejména pro územní plánování a vodoprávní řízení.

PpZPR Odry bude doplněn plány pro dvě dílčí povodí, a to pro dílčí povodí Horní Odry a Dílčí povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry, jejichž samostatnou součástí jsou dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem.

Umístění: oblast povodí Odry

Předkladatel: Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství

Stručná charakteristika posuzované koncepce:

Zabezpečení ochrany před povodněmi

Ochranou před povodněmi se rozumí činnosti a opatření k předcházení a zvládnutí povodňového rizika. Zajišťuje se systematickou prevencí a operativními opatřeními.

Nejefektivnější formou ochrany před povodněmi jsou preventivní opatření. Mezi hlavní zásady prevence před povodněmi, které byly formulovány ve Strategii ochrany před povodněmi na území ČR a v dalších dokumentech, patří zejména:

- omezovat aktivity v záplavových územích zhoršující odtokové poměry a zvyšující povodňová rizika;
- zajišťovat efektivní návrhy preventivních protipovodňových opatření na základě kvalitních podkladů a optimalizace variant koncepcí řešení povodňové ochrany s uplatňováním rizikové analýzy, analýzy nákladů a užitků;
- při návrhu preventivních protipovodňových opatření hledat vhodnou kombinaci opatření v krajině zvyšující přirozenou akumulaci a retardaci vody v území a technických opatření ovlivňujících průtoky a objemy povodňových vln;
- používat takové způsoby hospodaření na zemědělské a lesní půdě, aby nedocházelo ke zhoršování retenční schopnosti půdy a negativnímu ovlivňování vodního režimu v krajině; k tomu je nezbytné připravit a zavést odpovídající ekonomické nástroje;
- zlepšovat technický stav vodních děl a jejich provoz s ohledem na zvýšení jejich bezpečnosti za povodní.

Do oblasti prevence patří i přípravná opatření, vedoucí ke zvýšení efektivity operativních opatření, která se provádějí v době nebezpečí povodní a za povodní podle povodňových plánů. Sem patří organizační a technická příprava povodňové služby, příprava a vybavení složek integrovaného záchranného systému (IZS), příprava hlášené a předpovědní služby a systémů pro informování obyvatelstva, školení a výcvik pracovníků povodňových a krizových orgánů a složek IZS, a v neposlední osvětové akce pro obyvatelstvo a lidi pracující v oblastech se zvýšeným povodňovým rizikem.

Na zabezpečení realizace preventivních opatření ke snížení škodlivých účinků povodní se musí podílet vlastníci a správci nemovitostí, což mohou být rovněž organizace na úrovni regionu, obcí anebo občané. Efektivní preventivní opatření je nutné uplatňovat systémově v ucelených (hydrologických) povodích a s ohledem na provázání vlivů jednotlivých opatření podél vodních toků. S ohledem na charakter území a geografickou polohu České republiky je nezbytné řešit ochranu před povodněmi v mezinárodním kontextu, zejména v rámci stávajících mezistátních dohod o spolupráci v povodích řek přesahujících hranice států. Vzhledem k finanční náročnosti je zabezpečení účinné ochrany před povodněmi víceletý proces, kdy prioritou státního zájmu je podpora prevence oproti úhradě nákladů za škody způsobované povodněmi.

Závěr zjišťovacího řízení SEA:

Závěr zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) vydaný v Praze dne: 27. 2. 2015 č. j.: 7343/ENV/15 Ministerstvem životního prostředí, konstatuje, následující:

Průběh zjišťovacího řízení:

Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 12. 1. 2015 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet (dále též jen „informace“), na úřední desce posledního dotčeného kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/view/sea100_koncepce), kód koncepce MZP198K, a zaslána dotčeným územním samosprávným celkům pro zveřejnění na úředních deskách. Informace o oznámení koncepce byla zaslána také dotčeným správním úřadům.

Souhrnné vypořádání připomínek:

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, oddělení SEA, obdrželo vyjádření celkem od 61 subjektů. Připomínky týkající se obsahu a rozsahu posouzení byly využity jako podklad pro vydání tohoto závěru zjišťovacího řízení. Kopie všech došlých vyjádření byly předány předkladateli koncepce k využití.

Závěr:

Na podkladě oznámení koncepce a vyjádření obdržených k oznámení koncepce provedlo Ministerstvo životního prostředí podle kritérií uvedených v příloze č. 8 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) zjišťovací řízení ve smyslu § 10d výše uvedeného zákona s následujícím závěrem. Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry jako koncepce naplňující dikci ustanovení § 10a odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí bude předmětem posuzování vlivů na životní prostředí. Vyhodnocení požadujeme zpracovat nejen v rámci základních zákonných požadavků daných zejména §§ 2 a 10b a přílohou č. 9 zákona, ale také se zaměřením na níže uvedené aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení, zejména:

4) Vyhodnotit vliv PpZPR Odry na velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území nacházející se v dotčeném území, tj. zda naplněním cílů uvedených v koncepci nemůže dojít k ohrožení zájmů chráněných v těchto územích, včetně návrhu případných opatření k vyloučení či snížení negativních vlivů na dotčená zvláště chráněná území.

15) Vzhledem ke skutečnosti, že zpracovatel oznámení koncepce PpZPR Odry nevyločil možné vlivy koncepce přesahující hranice České republiky, je nutné pro potřeby případného přeshraničního posuzování vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví tento předpoklad vyhodnotit s jasným výrokem, zda území dotčené návrhem koncepce může zasahovat mimo území ČR, tj. zda by území dotčeného státu mohlo být provedením koncepce závažně ovlivněno. Pokud ano, pak požadujeme určit možné vlivy koncepce na území dotčených států, odhadnout míru jejich významnosti a specifikovat případné dotčené území za hranicemi ČR.

Na základě vyjádření orgánů ochrany přírody a krajiny k § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), nebyl vyloučen významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, z čehož plyne, že tato koncepce podléhá posouzení důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny. Ve vyhodnocení požadujeme uvést jasný výrok, zda koncepce, popř. některý v ní blíže specifikovaný záměr, bude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Dále je nutné při tomto hodnocení zohlednit zejména relevantní připomínky příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny.

V případech, kdy budou hodnoceny varianty řešení, požadujeme uvedení jasného výroku, zda jsou jednotlivé varianty přípustné nebo nepřípustné, popř. podmíněně přípustné. Dále požadujeme určení pořadí jednotlivých přípustných variant z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, ve kterém jsou jednotlivé varianty přípustné a za jakých podmínek, včetně navržení a posouzení opatření k předcházení nepříznivých vlivů, popř. k jejich vyloučení, snížení, zmírnění anebo kompenzaci. Výrok se může lišit k jednotlivým variantám.

Metodika a postup hodnocení

Předložený materiál je zpracován v souladu s materiálem „Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XVII, částka 11, s. 1-23“ (Roth 2007).

Významnost, rozsah a síla vlivů bude hodnocena podle následující stupnice:

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významný negativní vliv	Vylučuje schválení koncepce obsahující takto vyhodnocená opatření Významný rušivý až likvidační vliv. Vyplyvá ze zadání koncepce, nelze jej eliminovat (resp. eliminace by byla možná jen vypuštěním problémového dílčího opatření).
-1	Mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje schválení koncepce. Mírný rušivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí. Je možné jej dále snížit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Nulový vliv	Koncepce, resp. její dílčí úkoly nemají žádný prokazatelný vliv.
+1	Mírně pozitivní vliv	Mírný příznivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí.
+2	Významný pozitivní vliv	Významný příznivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí.
?	Vliv nelze hodnotit	Díky obecnosti zadání koncepce (nebo jednotlivých úkolů) není možné hodnotit její vlivy.

Poznámka: Cílem naturového hodnocení je zjistit, zda má záměr významný negativní vliv. To odpovídá hodnotě -2 na stupnici. Pro úplnost je hodnotící stupnice doplněna o hodnoty -1, 0, +1, +2; všechny tyto hodnoty odpovídají zjištění, že „záměr nemá významný negativní vliv“. Jemnější členění umožní odlišit záměr s mírně negativním vlivem od záměrů zcela bez vlivů nebo dokonce s vlivy pozitivními.

Vodítkem pro rozhodnutí o významnosti vlivu jsou kromě uvedeného dostupná data z odborné literatury o ekologii předmětu ochrany, o životaschopnosti populací druhů, o minimálních areálech stanovišť.

Argumenty pro stanovení významného negativního vlivu se mohou týkat:

- kvantitativních parametrů předmětu ochrany. Dá se říci, že již ovlivnění řádově jednotek procent výskytu v dotčené EVL/PO by mělo být považováno za významný vliv;
- kvalitativních parametrů předmětu ochrany. Nezávisle na kvantitativních parametrech může být argumentace významného vlivu založena na kvalitě výskytu předmětu ochrany jako např.:
 - jedinečný výskyt v ČR (tj. předmět ochrany je v dotčené EVL/PO sice hojný, ale je to jediná EVL/PO, kde se vyskytuje jako předmět ochrany);
 - velmi kvalitní výskyt v rámci EVL/PO (jádrové území pro výskyt druhu, větší rozlohy reprezentativních porostů atd.);
- ohrožená, poslední, zanikající populace/stanoviště v EVL/PO.

Zásadního významu místa z hlediska biologie druhu, např.:

- místo rozmnožování (hnízdíště, tokaniště, trdliště, stromové dutiny apod.);
- nenahraditelný potravní biotop;
- úkrytové možnosti;
- migrační trasy;
- ekologických funkcí nezbytných pro zachování předmětů ochrany a celistvosti lokality.

V případech identifikace negativních vlivů by mělo být zhodnocení významnosti vlivů podepřeno širším konsensem relevantních odborníků (regionálních znalců pro ovlivnění předmět ochrany a kde je to díky charakteru záměru nebo významu lokality nutné, i předních odborníků na celostátní úrovni).

Naturové hodnocení dbá principu předběžné opatrnosti, a to obzvláště v případech, kdy neexistují dostatečné vědecké podklady pro zhodnocení vlivů na dotčené předměty ochrany a zároveň se jedná o předměty ochrany mimořádných charakteristik (kvality nebo kvantity v rámci dotčené lokality nebo celého území ČR). Princip předběžné opatrnosti je však možné aplikovat pouze tehdy, pokud lze identifikovat vlivy záměru (tzn., kdy jsou k dispozici dostatečné podklady o záměru).

V kontrastu s navykým tabulkovým hodnocením bylo v tomto případě přistoupeno k hodnocení textovému. Tento přístup si vyžádal široký rozsah posuzovaných hodnot, jenž zahrnuje přes 60 stran tabulek. Pracovně byly podrobně vyhodnoceny všechny cíle a opatření na základě dodaných přehledných tabulek – viz příloha. Níže v textu jsou pro větší názornost uvedeny výtahy z tabulek cílů, opatření a zásad, s příslušnými hodnoceními za celé souhrnné skupiny.

Vlastní posouzení - hodnocení vlivu koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti v soustavě Natura 2000 v území ČR:

Územní rozsah hodnocené koncepce se týká značné části území celé ČR – povodí Odry. Tím je dán tzv. územní průmět koncepce z hlediska možného vlivu na lokality soustavy Natura 2000.

Soustavu lokalit Natura 2000 v ČR tvoří dvě kategorie území: ptačí oblasti a evropsky významné lokality. Bližší informace k jednotlivým lokalitám lze najít v jejich zřizovacích předpisech (příslušných nařízeních vlády) a dále např. na www.natura2000.cz.

Z hlediska územního průmětu lze konstatovat, že uvedené cíle a opatření se dotýkají jednotlivých lokalit a soustavy Natura 2000 v koncepcí definované části ČR – v dílčím povodí. Pravděpodobnost dotčení lokalit soustavy Natura 2000 na území ČR mimo vymezené území je minimální.

Strategické cíle koncepce

Cíl 1: Zabránění vzniku nového rizika a snížení rozsahu ploch v nepříjemném riziku.

Naplnění tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím:

- zohledňování principů povodňové prevence v územně plánovací dokumentaci (ÚPD) obcí a při správních řízeních, zejména nevytváření nových ploch v nepříjemném riziku, nezvyšování hodnoty majetku v plochách v nepříjemném riziku a případně změnou užívání území, vedoucí ke snížení rozsahu ploch v nepříjemném riziku;
- postupné realizace konkrétních opatření pro snížení rozlivů v zastavěném území obcí, při využití navrhovaných opatření z plánů oblastí povodí, krajských koncepcí povodňové ochrany a ostatních dostupných materiálů.

Cíl 2: Snížení míry povodňového nebezpečí.

Naplnění tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím:

- postupné realizace konkrétních opatření v povodí pro zachycení nebo snížení povodňových vln, nově navrhovaných nebo pocházejících z plánů oblastí povodí, krajských koncepcí povodňové ochrany a ostatních dostupných materiálů;
- zvyšování retenční schopnosti krajiny a zachování, případně obnova krajinných prvků a ekosystémů pozitivně ovlivňujících vodní režim (mokřady);
- uplatňováním vhodných způsobů hospodaření na zemědělských a lesních pozemcích, vedoucích k většímu zachycení vody v půdě, zpomalení odtoku a omezení erozních jevů;
- uplatňováním vhodných principů hospodaření se srážkovou vodou v urbanizovaných územích, které pokud možno napodobují přirozené hydrologické poměry území před zástavbou.

Cíl 3: Zvýšení připravenosti obyvatel a odolnosti staveb, objektů infrastruktury, hospodářských a jiných aktivit vůči negativním účinkům povodní.

Naplnění tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím:

- zpracování a aktualizace kvalitních povodňových plánů obcí a vybraných nemovitostí, uvažujících i možnost výskytu povodní větších než Q_{100} ;
- zajištění dostatečného vybavení pro provádění nouzových operativních opatření pro ochranu obyvatelstva a zabezpečení základních funkcí obcí;
- dalšího zdokonalování předpovědní povodňové služby a zajištěním fungující hlásné povodňové služby a hlídkové služby na úrovni obcí, včetně systémů pro informování a varování obyvatelstva;
- zabezpečení nemovitostí, nacházejících se v územích ohrožených rozlivy, jejich vlastníky k omezení jejich vlastních škod a k zamezení případného ohrožení jiných území, objektů nebo životního prostředí (odplavení materiálu, únik nebezpečných látek).

Opatření pro zvládání povodňových rizik

Tabulka č. 4 Typy opatření v návaznosti na aspekty zvládání povodňových rizik

Aspekt	Typ	Popis
Prevence rizik (1)	Zamezení vzniku rizika (1.1)	Opatření pro zamezení umístění nových či rozšíření stávajících zranitelných staveb a aktivit v ohroženém území, jako je např. územní plánování a regulace výstavby.
	Odstranění nebo přemístění (1.2)	Opatření k odstranění zranitelných objektů a aktivit z ohrožených oblastí, nebo jejich přemístění do míst s nižší mírou povodňového ohrožení.
	Snížení rizik (1.3)	Opatření k adaptaci ohrožených objektů a aktivit (zvýšení odolnosti) a ke snížení nepříznivých účinků povodní na budovy, veřejné sítě aj.
	Ostatní prevence (1.4)	Jiné opatření ke zvýšení prevence povodňového rizika (modelování a hodnocení povodňového rizika, hodnocení zranitelnosti v důsledku povodní, programy údržby a provozní řády atd.).
Ochrana před ohrožením (2)	Management povodí a odtoku přírodě blízkými opatřeními (2.1)	Obnova přirozených ekosystémů za účelem zpomalení odtoku a zvýšení retence vody v krajině, opatření k zachycení povrchového odtoku a snížení přítoku do říční sítě, zlepšení infiltračních schopností krajiny, včetně změn v korytech a říční nivě a výsadby břehových porostů.

Aspekt	Typ	Popis
	Regulace průtoků ve vodních tocích (2.2)	Technická opatření k regulaci průtoků, jako je výstavba, úprava nebo odstranění staveb pro zadržování vody (např. přehrady a jiné stavby nebo změna stávajících manipulačních řádů), které mají významný dopad na hydrologický režim.
	Opatření v korytech vodních toků a v inundačním území (2.3)	Opatření zahrnující technické úpravy koryt vodních toků včetně bystřin a úpravy v inundačních územích; jako je výstavba, úprava nebo odstranění ochranných hrází nebo úpravy profilu koryta vodního toku.
	Management srážkových vod (2.4)	Technická opatření k omezení zaplavení povrchovou vodou (nesoustředěného povrchového odtoku) v typicky městském prostředí, např. zvyšování kapacit stokových a odvodňovacích systémů.
	Jiná ochrana (2.5)	Jiná opatření ke zvýšení ochrany proti povodním, která mohou zahrnovat programy pro údržbu protipovodňových opatření.
Připravenost (3)	Předpovědní a výstražná povodňová služba (3.1)	Opatření ke zřízení nebo zlepšení hydrometeorologických předpovědních a výstražných systémů, lokálních výstražných systémů a varovných systémů.
	Povodňové / krizové / havarijní plány (3.2)	Opatření ke zřízení nebo zlepšení plánování pro zvládání povodňové situace odpovědnými orgány.
	Povědomí a připravenost veřejnosti (3.3)	Opatření za účelem vytvoření nebo podpory veřejného povědomí o povodňovém ohrožení a riziku a připravenosti na povodňové situace.
	Jiná připravenost (3.4)	Jiná opatření k vytvoření nebo podpoře připravenosti na povodňové situace za účelem snížení nepříznivých následků.
Obnova a poučení (4)	Individuální a společenská obnova (4.1)	Úklidové a rekonstrukční práce (na budovách, a infrastruktuře, atd.). Zdravotní a psychologická pomoc (zvládání stresu). Finanční a právní nástroje pro obnovu po povodni, včetně podpory nezaměstnaných. Dočasné ubytování.
	Obnova životního prostředí (4.2)	Úklidové a rekonstrukční práce (včetně ochrany proti plísním, vyčištění studní a dalších zdrojů pitné vody, zajištění nebezpečných odpadů aj.).

Aspekt	Typ	Popis
	Ostatní obnova a poučení (4.3)	Poučení z povodní a opatření pro zlepšení povodňové ochrany, pojištění
Ostatní (5)	Ostatní (5.1)	Dokumentace proběhlých povodní, vyhodnocení jejich příčin průběhu a důsledků, včetně fungování záchranného systému a aktivit ostatních složek

Preventivní opatření v zaplavovaných územích

Preventivní opatření respektují přirozeně zaplavovaná (inundační) území a směřují k zamezení nebo snížení povodňového rizika na přijatelnou úroveň cestou zvyšování odolnosti objektů a zamezování nepříjemných aktivit v území s vysokým a středním ohrožením. Podle přijaté metodiky pro hodnocení povodňového rizika mohou být v územích s vysokým stupněm ohrožení pouze vodní plochy, lesy, parky, louky a zemědělská půda. Území se středním stupněm ohrožení mohou být využívány pro sport a rekreaci (kromě sportovních hal, stadionů a obdobných staveb, které pro tyto účely patří do občanské vybavenosti). V územích s nízkým stupněm ohrožení mohou být obytné stavby a objekty občanské vybavenosti, průmyslové, dopravní a jiné stavby.

Opatření spočívají v zamezení výstavby nových staveb a postupném odstranění nebo přemístění staveb a aktivit stávajících. Hlavním prostředkem k uplatňování těchto opatření je územní plánování a důsledná rozhodovací činnost vodoprávních a stavebních úřadů. K aktualizaci územních plánů jsou využívány výstupy z mapování povodňového rizika (podle směrnice 2007/60/ES), limit využití území 4.1.121 Povodňové riziko, uvedený v seznamu vytvořeném Ústavem územního rozvoje a případně individuální posouzení povodňového rizika případovými studiemi.

Odstranění či přemístění budov a objektů lze alternativně nahradit individuálními opatřeními vlastníků nemovitosti vedoucími ke zvýšení jejich odolnosti v případě zaplavení. V takových případech je nutné posoudit, zda nemůže dojít ke zhoršení průběhu povodně nebo ohrožení životního prostředí (např. odplavením části objektu nebo závadných látek).

Důležitým preventivním opatřením je pravidelné provádění povodňových prohlídek a technicko-bezpečnostního dohledu nad vodními díly. Povodňové prohlídky organizují povodňové orgány, přičemž se kontrolují koryta vodních toků, vodní díla a vymezená záplavová území. Závady, které by mohly zvýšit nebezpečí povodně a její škodlivé důsledky, je třeba neprodleně odstranit včetně odstranění předmětů a zařízení, které mohou způsobit zhoršení odtokových poměrů nebo ucpání koryta níže po toku. Za provádění technicko-bezpečnostního dohledu odpovídají vlastníci vodních děl. Pozornost je nutné preventivně věnovat zejména kontrole rybníků a malých vodních nádrží, které jsou za povodní častým zdrojem ohrožení v důsledku přelití nebo porušení jejich konstrukce.

Opatření v ploše povodí

Opatření prováděná v ploše povodí směřují prioritně k zachování nebo obnovení přirozené retence vody v krajině. Jde o široký soubor opatření, který zahrnuje uplatňování zásad správné zemědělské a lesnické praxe a protierozní opatření (šetrné užívání těžké mechanizace, orba po vrstevnici, vhodný výběr a střídání plodin, přerušování drah soustředěného odtoku). Podporována je větší členitost krajiny vedoucí k lepšímu zasakování srážkových vod a vytváření

drobných retenčních prostor. Individuálně jsou posuzovány staré i nové meliorační zásahy, které mohou mít na průběh povodní negativní i pozitivní účinek. V údolních partiích se uplatňují opatření k revitalizaci vodních toků, zpomalení odtoku a obnově přirozených rozlivů.

Opatření v ploše povodí jsou většinou kompromisem mezi přírodním stavem a hospodářským využitím krajiny. V tomto ohledu se negativně projevuje vliv rozšiřování nepropustných ploch v důsledku obytné výstavby a budování průmyslových a obchodních areálů. Významnou úlohu hrají opatření managementu srážkových vod, vedoucí k jejich zachycení, zasakování (pokud je to možné) a neškodnému odvedení. Na stokových sítích se provádějí opatření k jejich zkapacitnění a bezpečnému provozu za povodní, včetně vytvoření retenčních objemů.

Technická opatření na vodních tocích

Technická opatření jsou stavby na vodních tocích nebo stavby s vodními toky související (vodní díla), která vedou buď k ovlivnění velikosti průtoku za povodní, nebo k převedení povodňových průtoků s menší mírou ohrožení okolního území. Může jít o nové stavby a zařízení nebo o úpravu či změnu provozních podmínek staveb a zařízení stávajících.

Opatření k zachycení části povodňové vlny a ovlivnění velikosti průtoku jsou protipovodňová opatření, jejichž vliv se pozitivně projevuje dále po toku. Zahrnují výstavbu vodních nádrží, suchých nádrží (poldrů) a manipulačních objektů pro řízené přepouštění vody do inundačních území. Ve vhodných podmínkách lze vybudovat zařízení pro odlehčení povodňového průtoku do boční nádrže nebo nádrže v sousedním povodí, případně přímo do vodního toku v jiném povodí, pokud tam jsou vhodnější podmínky pro převedení povodně.

Opatření tohoto typu jsou obvykle investičně náročná a vyžadují vypořádání vlastnických vztahů k pozemkům. Největšího efektu dosahují vodní díla vybavená ovladatelnými funkčními objekty, které vyžadují trvalou údržbu a obsluhu. Velikost retenčního účinku těchto vodních děl záleží na průběhu povodně a způsobu jejich provozování, který je určen manipulačním řádem. Větší vodní nádrže se však zpravidla budují jako víceúčelové a jejich ochranný efekt je omezen ostatními účely vodního díla. Při schvalování manipulačního řádu se posuzují všechny dotčené veřejné zájmy. Vodní nádrže však mohou být, zejména za povodní, potenciálním zdrojem ohrožení v důsledku havárie hráze nebo jejího funkčního objektu a vyžadují odborný technicko-bezpečnostní dohled dle požadavků § 62 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Opatření sloužící k lepšímu převedení povodňových průtoků jsou většinou liniové stavby, které přinášejí ochranu (menší míru ohrožení) území podél vodního toku. Typicky jde o zkapacitnění koryt vodních toků, výstavbu nábrežních zdí a ochranných hrází. Budují se v intravilánu obcí, kde je třeba omezit plochy s nepřijatelným povodňovým rizikem. Mimo intravilán obcí je výstavba liniových opatření přípustná pouze ve zdůvodněných případech. Realizací liniových ochranných opatření se obvykle ruší či zmenšují původní inundační plochy, což může negativně ovlivnit průběh povodně proti toku i dolů po toku. Tento vliv je třeba u každého opatření individuálně posoudit a v případě potřeby navrhnout a realizovat kompenzační opatření.

Zvýšení průtočné kapacity koryta vodního toku včetně jeho inundačního území lze dosáhnout bodovými opatřeními k odstranění nebo omezení překážek, jako je úprava jezů, zkapacitnění propustků a mostů, případně inundačních otvorů v náspech komunikací. Efekt těchto opatření se projevuje v dosahu vzduší proti proudu toku. V případě jezů, které mají obvykle další vodohospodářské funkce, jde opět o kompromisní řešení vyhovující všem účelům vodního díla.

Příprava informačních systémů

Spolehlivé a včasné informace jsou základním předpokladem pro účelné a efektivní provádění všech operativních opatření za povodní a rozhodování odpovědných orgánů, které provádění těchto opatření řídí. Informace o nebezpečí povodně, o jejím průběhu a očekávaném vývoji vydává předpovědní povodňová služba. Opatření vedoucí ke zlepšování hydrometeorologických předpovědních systémů, výstražných a varovných systémů, spočívají ve zřizování a modernizaci monitorovacích sítí, systémů zpracování dat a rozvoji metod předpovídání povodní. Systém hlásné a předpovědní povodňové služby v ČR je stabilizovaný a založený na spolupráci národních a regionálních složek. Opatření směřující k dalšímu zlepšování předstihu a spolehlivosti předpovědí jsou limitována objektivními geomorfologickými podmínkami (větší časový předstih předpovědí je dosažitelný na větším povodí).

Kromě centrálně zajišťovaných informací potřebuje každý odpovědný orgán obcí informace z územního obvodu své působnosti, respektive z horní části povodí v působnosti sousedních obcí. K tomu slouží opatření ke zřizování a modernizaci lokálních hlásných a výstražných systémů a výměně informací. Technicky se stále více uplatňují informační systémy založené na internetu a jiných moderních technologiích.

K šíření výstrah a varování obyvatelstva lze využívat veřejných mediálních prostředků (rozhlas, televize), cíleně pak místních varovných systémů. Opatření směřují do modernizace těchto varovných systémů, které je možno využívat nejen pro povodně, ale i pro jiné typy krizových situací.

Připravenost orgánů a pracovníků povodňové služby

Operativní opatření prováděná v případě povodní jsou řízena odpovědnými orgány obcí a větších územních celků. Jejich hierarchická struktura a pravomoci jsou stanoveny vodním zákonem a v případě vyhlášení krizových stavů krizovým zákonem. K provádění efektivních zásahů musí být tyto orgány a jejich členové připraveni a dostatečně vybaveni.

Opatření v této oblasti směřují na vytvoření a trvalou aktualizaci povodňové dokumentace, tj. povodňových/krizových/havarijních plánů, které musí obsahovat všechny nezbytné údaje pro řízení evakuací, záchranných a zabezpečovacích prací, jakož i zabezpečení základních funkcí komunální infrastruktury v době povodně i bezprostředně po ní. Povodňová dokumentace musí být v daném území provázána na výstupy informačních systémů a limitní stavy veličin charakterizující průběh a předpokládaný vývoj povodně.

Další opatření spočívají v systematickém proškolení členů těchto orgánů, které jsou za řízení povodňových opatření odpovědné. Proškolení je důležité zejména u volených členů, jejichž funkční období je zpravidla závislé na výsledku voleb. Školení je vhodné doplnit praktickým cvičením na simulovaných krizových situacích.

Potřebná technická vybavenost jednotlivých složek na provádění záchranných a likvidačních prací je obvykle řešena opatřeními na úrovni obcí nebo resortních institucí (policie, hasiči, lékařská služba). Vybavení opět slouží pro zásahy i při jiných typech krizových situací.

Osvěta, výchova a připravenost obyvatelstva

Spolupráce obyvatelstva v povodněmi ohrožených oblastech je pro úspěšné zvládnutí povodňového rizika nezbytná. Je třeba, aby si každý byl vědom své odpovědnosti za ochranu své rodiny a svého majetku. Opatření směřují k jednoznačnému vymezení povodněmi ohroženého území ve veřejně dostupných mapách, případně i v terénu. Občané musí být seznámeni s výsledky hodnocení povodňového rizika a povodňovými plány ve svém územním

obvodu. Vlastníci nemovitostí v záplavovém území musí být informováni o míře ohrožení jejich stavby při různých povodňových stavech a vedeni k jejímu aktivnímu zabezpečení.

Je třeba, aby lidé aktivně spolupracovali s odpovědnými orgány během povodní a řídili se jejich pokyny. Cílevědomou osvětou je třeba udržovat povědomí rizika povodní a vyloučit takové jevy, jako je odmítání evakuace nebo neukáznuté chování vodáků na rozvodněných vodních tocích.

Způsob hodnocení opatření

Opatření nestrukturálního charakteru, vedoucí ke splnění cílů uvedených v kapitole 5.2, směřují k důslednému plnění zásad povodňové prevence a povinností daných právními předpisy. Hodnocení jejich potřeby a účinnosti musí provádět především obce a vlastníci ohrožených nemovitostí.

Navrhování konkrétních opatření stavebního charakteru se provádí na podkladě studií odtokových poměrů, ekologických charakteristik vodních toků a na základě rizikové a finanční analýzy posuzující náklady a užitky těchto opatření. Hodnocení efektivnosti každého opatření financovaného z Programu prevence před povodněmi III. musí být provedeno před schválením jeho zařazení do programu strategickým expertem.

Pokud je náklad na protipovodňové opatření srovnatelný či vyšší než hodnota ochráněného majetku, je třeba prosazovat individuální ochranu zaplavovaných objektů nebo možnost vykoupení veškerých nemovitostí v záplavových územích pro umožnění neškodného rozlivu velkých vod.

Opatření předchozích období

Tento plán pro zvládání povodňových rizik je součástí prvního plánovacího cyklu v rámci implementace Povodňové směrnice. Opatření z předchozích období vycházejí proto z jiných dokumentů, zejména z Plánu hlavních povodí ČR (2007) a plánů oblastí povodí (2009). V závazné části Plánu hlavních povodí ČR byly formulovány obecné zásady povodňové prevence a opatření směřující k implementaci Povodňové směrnice a přípravě konkrétních opatření v prioritních oblastech. Ta byla následně rozpracována v plánech oblastí povodí a postupně realizována v rámci investičních programů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí. Realizace těchto programů je sledována na úrovni správců povodí a obou ministerstev.

Seznamy opatření stavebního charakteru, která byla dokončena, nebo je předpoklad jejich dokončení do konce roku 2015, jsou pro jednotlivá dílčí povodí uvedeny v příloze 8.5. Celkem je to 16 opatření, převážně ke zkapacitnění vodních toků a výstavbě ochranných hrází. V dílčím povodí Horní Odry bylo realizováno 11 opatření, převážně na řekách Odry a Opavy. V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry to byly 3 akce na Stěnavě a jedno opatření na Smědě. Největší akcí byla protipovodňové opatření provedené na VD Mšeno v Jablonci nad Nisou.

Návrh nových opatření

Návrhy nových opatření vycházejí ze znalosti rizik a dopadů povodňových situací v jednotlivých oblastech s významným povodňovým rizikem tak, jak byly hodnoceny v jejich dokumentacích. Pro každé jednotlivé opatření byl zpracován jednotným způsobem list opatření a bylo mu přiřčeno číslo aspektu a způsobu zvládání podle jednotného seznamu (příloha 8.4). Opatření se dále člení na obecná a konkrétní (podle typu listu opatření) a na individuální a souhrnná

(podle typu opatření). Souhrnné opatření může být tvořeno souborem individuálních opatření působících ve vzájemné součinnosti.

Obecná opatření

Obecná opatření jsou směřována k naplnění obecných cílů pro zvládání povodňového rizika. Ve všech DOsVPR v povodí Odry a Lužické Nisy byla jednotným způsobem stanovena stejná sada 7 obecných opatření. K opatřením je přiřazeno číslování vyjadřující aspekt a způsob zvládání povodňového rizika.

V aspektu 1 – Prevence rizik byla stanovena 4 obecná opatření:

- 1.1.1** Pořízení nebo změna územně plánovací dokumentace obcí (vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní).
- 1.1.2** Využití výstupů povodňového mapování (mapy povodňového ohrožení a povodňového rizika) jako limitu v územním plánování a v rozhodování.
- 1.3.1** Zabezpečení ohrožených objektů a aktivit (zvýšení jejich odolnosti při zaplavení), snížení nepříznivých účinků povodní na budovy a veřejnou infrastrukturu.
- 1.3.2** Individuální protipovodňová opatření vlastníků nemovitostí (zamezení vniknutí vody, zajištění majetku, zajištění odplavitelných předmětů, odvodnění po povodni).

První dvě směřují k zamezení vzniku rizika důsledným uplatňováním povodňových omezení v procesu územního plánování (zejména v územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a ve stanovisku příslušného dotčeného orgánu při projednávání UPD) a při rozhodování tak, aby území ohrožená povodněmi byla využívána způsobem odpovídajícím míře ohrožení. Druhá dvě opatření pak vedou ke snížení rizika cestou adaptace existujících objektů a jejich zabezpečení před účinky povodní, a to jak ve veřejné, tak v privátní sféře.

V aspektu 3 – Přípravenost byla vymezena 3 obecná opatření:

- 3.1.1** Zlepšení hlásné, předpovědní a výstražné povodňové služby (zřízení a modernizace srážkoměrných a vodoměrných stanic, lokální výstražné systémy).
- 3.2.1** Vytvoření nebo aktualizace povodňových plánů územních celků (digitální forma).
- 3.2.2** Vytvoření nebo aktualizace povodňových plánů nemovitostí.

První opatření má vést ke zvýšení množství a kvality informací povodňových a krizových orgánů pro řízení operativně prováděných opatření před a v průběhu povodně a varování obyvatelstva. Druhá dvě opatření směřují ke zkvalitnění povodňových plánů, které jsou nezbytným podkladem pro jejich činnost.

V dílčím povodí Horní Odry byla v rámci aspektu 3 – připravenost, byla stanovena sada dalších 8 opatření, směřujících ke zlepšení připravenosti jednotek Hasičského záchranného sboru (HZS) a sborů dobrovolných hasičů (SDH) pro záchranné práce při povodních a zlepšení informovanosti a připravenosti obyvatelstva:

3.4.1 Analýza objektů hasičských zbrojnic jednotek SDH obcí nacházejících se v záplavových územích povodně Q_{500} .

3.4.1 Dovybavení jednotek HZS MSK a nákup věcných prostředků a osobních ochranných prostředků pro efektivní řešení následků povodní jednotkami SDH obcí.

3.1.3 Vybudování technických systémů pro varování a informování obyvatelstva.

3.4.2 Odborná příprava jednotek SDH obcí předurčených pro záchranné a likvidační práce při povodni až Q_{500} .

3.4.1 Předurčenost a vybavení jednotek SDH obcí k ochraně obyvatelstva při povodních.

3.3.1 Vzdělávací moduly pro zvýšení informovanosti a připravenosti osazenstva významných objektů.

3.1.5 Určení oblastí pro budování universálních mobilních protipovodňových systémů.

3.1.3 Vybudování kamerových systémů pro včasnou identifikaci vzniku rizika vč. reálného pohledu na jeho rozsah.

3.1.3 Monitoring, varování a vyznění při úniku toxické látky při povodni.

Seznam obecných opatření navržených v dílčích povodích Horní Odry a Lužické Nisy je v příloze 8.6 Koncepce. Opatření jsou v příloze pro každé dílčí povodí uvedena pouze jednou, avšak pro každé opatření je uveden počet oblastí s významným povodňovým rizikem a počet obcí, ve kterých má být uplatněno. V některých obcích uzemní plány a povodňové plány již existují, a je tedy potřebná pouze jejich aktualizace, v jiných obcích je třeba tyto dokumenty pořídit. Opatření na vytvoření výstražných systémů při úniku toxických látek je vázáno na úseky Odry a Olše pod významnými potencionálními zdroji znečištění za povodni.

Společným znakem navržených obecných opatření je, že jde vesměs o nestrukturální opatření, která nejsou vyčíslena nákladově. Jejich nositeli jsou obce (případně svazky obcí nebo kraje) a vlastníci nemovitostí. K realizaci některých opatření (digitální povodňové plány, lokální výstražné systémy) mohou obce požádat o finanční podporu z Operačního programu Životní prostředí.

Nositelem opatření směřujících ke zvýšení připravenosti jednotek HZS a SDH obcí v dílčím povodí Horní Odry je Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje. Pro tato opatření byl proveden odhad nákladů, který se vždy vztahuje na aplikaci daného opatření ve všech uvedených oblastech s významným povodňovým rizikem.

Konkrétní opatření

Navrhovaná konkrétní opatření byla vybrána na základě všech dostupných podkladů, které byly k dispozici pro jednotlivé oblasti s významným povodňovým rizikem. Většinou jde o opatření stavebního charakteru, zařazená pod aspekt 2 – Ochrana před ohrožením. V některých oblastech byla zvolena opatření pod aspektem 1 – Prevence rizik, spočívající v posouzení zranitelnosti objektů a jejich případném odstranění nebo přemístění mimo ohrožené území.

Podle způsobu zvládnutí rizika byla v povodí Odry a Lužické Nisy navržena opatření v těchto kategoriích (způsob zvládnutí rizika):

- 1.2.2** Odstranění nebo přemístění staveb z ohroženého území.
- 1.4.1** Individuální posouzení povodňového rizika a zranitelnosti objektů.
- 2.2.1** Ovlivnění průtoků ve vodních tocích – výstavba suchých nádrží.
- 2.2.2** Ovlivnění průtoků ve vodních tocích – výstavba vodních nádrží.
- 2.2.4** Ovlivnění průtoků ve vodních tocích – úprava stávajících vodních děl.
- 2.3.1** Opatření v korytech vodních toků – zkapacitnění koryt vodních toků.
- 2.3.2** Opatření v korytech vodních toků – výstavba ochranných hrází podél koryt vodních toků (včetně mobilních prvků).
- 2.3.8** Opatření v korytech vodních toků a v inundačním území – terénní úpravy.

Podrobný popis opatření je uveden v listech opatření, které jsou součástí jednotlivých DOsVPR. Je uveden nositel opatření, priorita, stav implementace (přípravy) opatření a ve většině případů odhad nákladů.

Seznam navrhovaných konkrétních opatření je uveden v příloze 8.7 Koncepce. Počet navrhovaných opatření v jednotlivých dílčích povodích spadajících do povodí Odry a Lužické Nisy je v následující tabulce. Celkový počet opatření, zahrnutých do tohoto plánu, je 28. Nejvíce jsou preferována opatření s retenčním účinkem, konkrétně výstavba vodních a suchých nádrží, opatření ke zvýšení retence na stávajících vodních dílech, a výstavba ochranných hrází.

Předpokládané přímé a nepřímé vlivy

V kapitole jsou v jednotlivých skupinách opatření shrnuty předpokládané přímé i nepřímé vlivy na soustavu Natura 2000.

Stavby a rekonstrukce objektů v toku

Opatření vede k dočasnému narušení koryta a spádových poměrů. Vlivy realizační činnosti jsou dočasné a oživení toku je rychle obnoveno. Při realizaci novostaveb vede opatření ke změně proudových a hloubkových poměrů, je částečně ovlivněn transport splavenin a možnost přirozeného formování dna a břehů. Při rozsáhlejších vzdutí pak může dojít i k ovlivnění fyzikálně - chemických parametrů vody jako je teplota či obsah kyslíku. Uvedené vlivy se odrážejí ve změně oživení toku. Nevhodně konstruované objekty mohou mít negativní vliv na migraci živočichů a mohou tak ovlivnit stav jejich populace v rámci celého povodí.

Prohrábky a další úpravy břehů a dna koryta

Prohrábky vedou k zániku přirozeně vytvořené morfologie dna a břehů včetně likvidace oživení dna a dalších dotčených partií. Oživení se však v poměrně krátkém časovém horizontu obnoví. Z dlouhodobého hlediska však zánikem diverzifikovaného prostředí včetně šterkových lavic a prohlubní dochází k unifikování hloubkových a proudových poměrů s odrazem do unifikace (ochuzení) oživení toku. Změnou hladiny v toku mohou být ovlivněny i nivy a nivní ekosystémy.

Přírodě blízké úpravy koryta toku

V realizační fázi se většinou jedná o destrukční zásah do koryta, břehů a nivy s negativním vlivem na oživení. V případě zdařilého provedení je pak opatření nesporným přínosem z hlediska diferenciacie poměrů v toku, břehové zóně a nivě.

Výstavba suchých nádrží

Stavba je významným zásahem do krajinného rázu a může podstatně měnit způsob využívání krajiny a to jak v území vlastní zátopy, tak v území dále ovlivněném regulovanými průtoky. Regulace průtoků nádržemi s omezeným odtokem má za následek omezení korytotvorných procesů a narušuje přirozenou morfologickou dynamiku toku, spolu s dynamikou oživení. Dále má stavba za následek přerušení, nebo zásadní omezení transportu splavenin s vlivem na výše popsané fenomény

Výstavba vodních nádrží

Stavba je závažným zásahem do krajinného rázu a podstatně mění způsob využívání krajiny. V zátopě zaniká původní krajina, včetně přírodních prvků. Existence vodní nádrže a deformuje hydrologický režim toku omezením korytotvorných průtoků. Zásadním problémem je přerušení transportu splavenin s důsledkem pro stabilitu dna a břehů toku. Zanikají přirozené erozně-akumulační procesy a procesy dynamiky vývoje niv včetně jejich hydrologických režimů závislých a formovaných záplavami.

Závažná je problematika ovlivnění chemicko-fyzikálních parametrů vypouštěné vody z vodní nádrže. Podstatné jsou především změny teploty vody a změny obsahu rozpuštěných plynů vypouštěných vod a to bez rozdílu, zda je výpusť vrchní či spodní. Rozdílné jsou pouze vyvolané změny na oživení toku pod výpustí. Uvedené změny mohou vyznívat po poměrně dlouho dobu. Na všechny výše uvedené fenomény je vázané oživení toku a celé nivy, které je nivelací či zánikem prostředí ochuzováno. Vodní nádrže jsou významnou vodní překážkou nejen pro migraci živočichů, ale i pro tok materiálu energií a informací a zásadně narušují říční kontinuum. Mají tak též negativní vliv na migraci živočichů a ovlivňují stav jejich populace v rámci celého povodí, a to i za hranicemi ČR.

Rekonstrukce a výstavba ochranných hrází

Opatření bývá rozsáhlým negativním zásahem do ustálených poměrů nivy, včetně kácení mimolesní zeleně a narušení dalších přírodních či zpřírodnělých ploch. Realizace hrází brání rozlivům vody do aluvia a omezuje tak dynamiku fungování niv, včetně trvale vodních či periodických depresí, slepých ramen a mokřadů. Realizace opatření v intravilánech a zastavěných oblastech by měla být kompenzována umožněním rozlivů mimo ohrožené oblasti a to odsazením hrází či jejich rušením.

Závěrečné stanovisko posouzení: Vliv koncepce na jednotlivé lokality a celistvost (integritu) soustavy Natura 2000 z hlediska cílů ochrany ve smyslu Směrnice Rady 92/43/EHS a zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění

Naplnění cílů jednotlivými opatřeními je navrhováno jak organizačně technologickými opatřeními, tak konkrétními investičními záměry. Organizační a administrativní opatření k snížení rizika povodní a s nimi spojenými negativními vlivy, lze jen obtížně hodnotit z pohledu toho, zda se tato opatření mohou jak z krátkodobého, tak především v dlouhodobém pohledu promítnout do příznivého stavu druhů a biotopů soustavy Natura 2000. Tato opatření jsou hodnocena jako bez vlivu, jelikož žádný vliv zde nebyl, a to i při výše zmíněné úvaze dlouhodobého pohledu identifikován.

Konkrétní investiční záměry jsou stavebního charakteru a reprezentují širokou škálu opatření od zvýšení bezpečnosti a účinnosti vodních děl, jako úpravu koryt a toků, budování a opravy ohrázení, až po realizaci nových vodních děl se stálým nadržením, nebo jako suchých poldrů. Jelikož se jedná o opatření v převažující podobě nových staveb, bude se při jejich realizaci jednat ze jména o vlivy spočívajících v různé míře narušení a změnách přírodního prostředí. Při vyhodnocování vlivů byly brány v potaz skutečnosti rozsahu předpokládaných změn, ale zejména jejich vztah k lokalitám soustavy Natura 2000. Opominuty nebyly ani možnosti dálkového působení vzniklých negativ, a to proto, že se jedná o opatření na tocích a nivách vodních toků, které lze vnímat jako poměrně úzce propojené v rámci říční sítě, a je zde možný přenos vlivů v rámci jednotlivých povodí různých řádů.

Ze jmenovaných opatření jsou jako závažné zásahy hodnoceny návrhy úprav koryt vodních toků, předně však návrhy na budování příčných překážek v podobě poldrů – suchých nádrží, či dokonce přehrad. Tyto stavby sice vhodně transformují extrémní průtoky, a do určité míry brání povodním v nižších částech povodí, ale zároveň plně deformují průtokové poměry v níže položené části toku. To vede k omezení nebo zastavení korytotvorných průtoků a erozně-akumulačních procesů. Dále působí jako migrační překážka v toku a jeho nivě. Neposledním vlivem je zábor území a nivy toku, a úplná změna jejího využití. Uvedená opatření jsou též zdrojem trvalých změn v chemicko-fyzikálních parametrech vod.

Tato a další výše popsaná negativa přinášejí výrazné vlivy na biotu toků a niv se značným dosahem v rámci povodí, a to i přeshraničním. Jelikož narušení či omezení migrace, či fragmentace populací organismů a biotopů, může spolu s kumulací dalších vlivů tyto populace značně negativně ovlivnit.

Přeshraniční vlivy

Z přeshraničních vlivů lze uvažovat o vlivech šířených v souvislosti s opatřeními dotýkajícími se kvality povrchových vod a fungování říční sítě ve smyslu transportu splavenin, migračního koridoru a biotopu druhů. Tato nepřímá ovlivnění skrze kvalitu vody a fungování říční soustavy a povodí na území České republiky se může promítat na území sousedních států. Z tohoto výsledku lze vycházet i při zvažovaných přeshraničních vlivů.

Z konkrétních opatření je nutné zmínit navrhované činnosti v prostředí a okolí hraničních toků (Olše), či u toků bezprostředně do zahraničí odtékajících (Odra, Smědá). Přeshraniční vlivy se mohou projevit i u opatření relativně hluboko ve vnitrozemí, pokud budou výrazně narušovat například migraci či toky materiálů.

V případě přeshraničních vlivů na soustavu Natura 2000 nebyla shledána žádná z posuzovaných aktivit, která by měla významný negativní vliv na soustavu Natura 2000 v sousedních státech. Přesto je nutné některým záměrům v procesu jejich realizace věnovat zvýšenou pozornost.

Vliv na integritu (celistvost) a kumulativní vlivy

Významný negativní vlivy koncepce na integritu soustavy Natura 2000 nebyly identifikovány. Na tuto oblast hodnocení by se mělo zaměřit hodnocení na podrobnější úrovni, a to zejména proto, že některé koncepty navrhované aktivity mohou ovlivnit území povodí a to i s přesahem do sousedních států, a jelikož předložená koncepce nedisponuje materiály definujícími přesný rozsah a technické provedení jednotlivých záměrů, které by dovolovaly jejich přesné zhodnocení.

Každopádně lze identifikovat vliv na integritu lokalit soustavy Natura 2000 u záměrů zásadně narušujících kontinuitu toků a říčních procesů, to se jedná zejména záměru „Zřízení údolní nádrže Nové Heřmínovy na řece Opavě“ a dalších opatření na tomto toku.

V rámci hodnocené koncepce lze identifikovat vnitřní kumulativní vlivy – tj. vlivy jednotlivých opatření umísťovaných do stejného povodí či do jeho části, nebo přímo na konkrétní tok.

Z charakteru koncepce jako podkladu však nelze usuzovat na plošný rozsah a míru těchto vlivů. Z tohoto důvodu lze kumulaci, jak bylo výše uvedené předpokládat, ale protože jí nelze kvantifikovat, nelze ani přesně vyhodnotit její závažnost. Obecně lze předpokládat, že při dodržení norem a platných předpisů by neměla kumulace vlivů dosáhnout takové míry, aby se negativně projevila v podobě zhoršení stavu soustavy Natura 2000. Na tuto otázku by pak měla přesně odpovědět posouzení jednotlivých záměrů.

Posuzovaná koncepce „**Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry**“ **nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti** vymezené na území České republiky a na celistvost (integritu) soustavy Natura 2000 z hlediska cílů ochrany ve smyslu Směrnice Rady 92/43/EHS a zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.

Koncepce též nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti vymezené mimo území České republiky.

Podmínkou realizace konkrétních projektů je jejich posouzení podle §§ 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

